Üniversite Türk Dili I

20 Özgün Test Sorusu - Cevap Anahtarı - Ayrıntılı Çözümler

2026-2027 Eğitim Yılı | 1. Dönem

Kapsam: Dil ve iletişim, dil-kültür ilişkisi, yazı ve konuşma dili, ağız, Türkçenin yapı özellikleri, Türk dil tarihi, ses bilgisi, kelime yapısı, yazım kuralları ve noktalama işaretleri.

Not: Üniversitelere göre dersin haftalık kapsamı ve sınav içeriği değişebilir. Bu çalışma, Türk Dili I dersinin yaygın temel konularına yönelik genel tekrar materyalidir.

Hazırlayan / Yayın: www.ucretsizdersler.com.tr

www.ucretsizdersler.com.tr

Bölüm 1 - Test Soruları

1. Dil ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Dil, insanlar arasında iletişimi sağlayan bir sistemdir.

B) Dil, toplumun kültürel birikimini kuşaktan kuşağa aktarabilir.

C) Dil, zaman içinde değişime uğrayabilir.

D) Dil, toplumdan tamamen bağımsız olarak oluşur.

E) Dilin kendine özgü kuralları vardır.

2. Bir öğretmenin sınıfta 'Sınav cuma günü yapılacak.' demesi durumunda 'Sınav cuma günü yapılacak.' sözü iletişimin hangi unsurudur?

A) Gönderici

B) Alıcı

C) İleti

D) Dönüt

E) Bağlam

3. Aşağıdakilerden hangisi dil-kültür ilişkisini en iyi açıklar?

A) Dil yalnızca günlük konuşmada kullanılır.

B) Kültür dilden bağımsız biçimde kuşaktan kuşağa aktarılır.

C) Dil, toplumun kültürel değerlerini taşıyan ve aktaran temel araçlardan biridir.

D) Dil ile kültür arasında herhangi bir ilişki yoktur.

E) Kültür sadece yazılı eserlerden oluşur.

4. Aşağıdaki özelliklerden hangisi yazı diline aittir?

A) Bölgelere göre söyleyiş farklılıkları gösterebilir.

B) Standartlaşmış yazım ve dil bilgisi kurallarına dayanır.

C) Yalnızca yüz yüze iletişimde kullanılır.

D) Her konuşanın bireysel söyleyişine göre değişir.

E) Sadece günlük sohbetlerde görülür.

5. Aynı dilin farklı bölgelerde görülen söyleyiş farklılıklarına ne ad verilir?

A) Lehçe

B) Ağız

C) Jargon

D) Terim

E) Argo

www.ucretsizdersler.com.tr

6. Türkçenin yapı bakımından temel özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tek heceli dil olması

B) Bükümlü dil olması

C) Eklemeli dil olması

D) Kök değişimli dil olması

E) Yalnızca yabancı ekler kullanması

7. Aşağıdakilerden hangisi Türk dil tarihinin önemli erken dönem yazılı kaynaklarından biridir?

A) Orhun Yazıtları

B) Divan edebiyatı tezkireleri

C) Tanzimat gazeteleri

D) Cumhuriyet dönemi romanları

E) Servetifünun dergileri

8. Aşağıdaki kelimelerden hangisi büyük ünlü uyumuna uymaz?

A) Kapılar

B) Çocuklar

C) Evimiz

D) Kalemlik

E) Anne

9. 'Kitap + cı' birleşiminin 'kitapçı' biçimine dönüşmesinde görülen ses olayı hangisidir?

A) Ünlü düşmesi

B) Ünsüz benzeşmesi

C) Ünlü daralması

D) Ünsüz yumuşaması

E) Kaynaştırma

10. 'Kitap' kelimesinin 'kitabı' biçimine dönüşmesinde hangi ses olayı vardır?

A) Ünsüz yumuşaması

B) Ünsüz benzeşmesi

C) Ünlü düşmesi

D) Ünlü türemesi

E) Ünlü daralması

www.ucretsizdersler.com.tr

11. 'Burun' kelimesinin 'burnu' biçimine dönüşmesinde hangi ses olayı görülür?

A) Ünlü daralması

B) Ünlü düşmesi

C) Ünsüz türemesi

D) Ünsüz benzeşmesi

E) Kaynaştırma

12. 'Başla-yor' birleşiminin 'başlıyor' biçiminde kullanılması hangi ses olayına örnektir?

A) Ünsüz yumuşaması

B) Ünsüz benzeşmesi

C) Ünlü daralması

D) Ünlü türemesi

E) Ünlü düşmesi

13. 'Arabaya' kelimesinde kök ile ek arasındaki 'y' sesinin görevi nedir?

A) Yapım eki

B) Çekim eki

C) Kaynaştırma ünsüzü

D) Ünlü türemesi

E) Kök ünsüzü

14. 'Gözlükçü' kelimesinde 'göz' köküne eklenen '-lük' ve '-çü' eklerinin ortak özelliği nedir?

A) İkisinin de çekim eki olması

B) İkisinin de yeni kelime oluşturması

C) İkisinin de çoğul eki olması

D) İkisinin de hâl eki olması

E) Kelimenin anlamını hiç değiştirmemesi

15. Aşağıdaki kelimelerden hangisinde çekim eki kullanılmıştır?

A) Gözlük

B) Kitapçı

C) Evler

D) Tuzluk

E) Yazıcı

www.ucretsizdersler.com.tr

16. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde 'de/da' doğru yazılmıştır?

A) Bende yarın toplantıya geleceğim.

B) Kitap ta masanın üzerinde kaldı.

C) Sen de bizimle gelebilirsin.

D) Bahçe de çocuklar oynuyor.

E) Ev de kimse yoktu.

17. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde 'ki' doğru yazılmıştır?

A) Biliyorumki sen bunu yaparsın.

B) Masada ki defter benim.

C) Duydum ki yarın geliyormuş.

D) Evdeki çocuklar da ki sessizdi.

E) Seninki de ki masada.

18. Soru eki 'mi' ile ilgili aşağıdaki kullanımlardan hangisi doğrudur?

A) Geldinmi?

B) Beni duydunmu?

C) Yarın gelecek misin?

D) Hazırmısınız?

E) Okudunmu bunu?

19. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde iki nokta doğru kullanılmıştır?

A) Şunu unutma, düzenli çalışmalısın.

B) Çantamda üç şey var: kitap, defter ve kalem.

C) Bugün: okula erken gittim.

D) Ali: ve Ayşe dışarı çıktı.

E) Saat: üçte buluşacağız.

20. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kesme işareti doğru kullanılmıştır?

A) Ankara'ya yarın gideceğiz.

B) Türkçe'nin kurallarını öğreniyoruz.

C) Okul'un bahçesi yenilendi.

D) Mehmetler'in evi buradaydı.

E) Kalem'in ucu kırıldı.

www.ucretsizdersler.com.tr

Bölüm 2 - Cevap Anahtarı

1.	**D**	**2.**	**C**	**3.**	**C**	**4.**	**B**
5.	**B**	**6.**	**C**	**7.**	**A**	**8.**	**E**
9.	**B**	**10.**	**A**	**11.**	**B**	**12.**	**C**
13.	**C**	**14.**	**B**	**15.**	**C**	**16.**	**C**
17.	**C**	**18.**	**C**	**19.**	**B**	**20.**	**A**

Puanlama önerisi: Her soru 5 puan kabul edilirse test toplam 100 puandır.

www.ucretsizdersler.com.tr

Bölüm 3 - Ayrıntılı Çözümler

1. Soru - Doğru Cevap: D

Doğru seçenek: D) Dil, toplumdan tamamen bağımsız olarak oluşur.

Çözüm: Dil toplumsal bir kurumdur; toplumdan tamamen bağımsız oluşmaz. İnsanların ortak yaşamı, kültürü ve iletişim ihtiyaçları dilin gelişimini etkiler.

2. Soru - Doğru Cevap: C

Doğru seçenek: C) İleti

Çözüm: Aktarılmak istenen bilgi veya düşünce 'ileti' olarak adlandırılır. Burada sınav tarihini bildiren cümle iletidir.

3. Soru - Doğru Cevap: C

Doğru seçenek: C) Dil, toplumun kültürel değerlerini taşıyan ve aktaran temel araçlardan biridir.

Çözüm: Atasözleri, deyimler, edebî eserler ve günlük kullanım biçimleri toplumun kültürel birikimini dil aracılığıyla taşır. Bu nedenle dil kültürün aktarılmasında temel araçlardan biridir.

4. Soru - Doğru Cevap: B

Doğru seçenek: B) Standartlaşmış yazım ve dil bilgisi kurallarına dayanır.

Çözüm: Yazı dili; eğitim, basın, resmî yazışma ve akademik metinlerde ortak ve standart kurallara dayanan dil biçimidir.

5. Soru - Doğru Cevap: B

Doğru seçenek: B) Ağız

Çözüm: Ağız, aynı dil içinde bölgesel söyleyiş farklılıklarını ifade eder. Örneğin Türkiye Türkçesinde farklı bölgelerde görülen yerel söyleyişler ağız özelliğidir.

6. Soru - Doğru Cevap: C

Doğru seçenek: C) Eklemeli dil olması

Çözüm: Türkçede kök veya gövdeye ekler getirilerek yeni kelimeler ve görevler oluşturulur. Bu nedenle Türkçe yapı bakımından eklemeli bir dil olarak değerlendirilir.

7. Soru - Doğru Cevap: A

Doğru seçenek: A) Orhun Yazıtları

Çözüm: Orhun Yazıtları, Türkçenin tarihî gelişimini incelemede temel kaynaklardan biridir ve Eski Türkçe döneminin önemli yazılı belgeleri arasında yer alır.

www.ucretsizdersler.com.tr

8. Soru - Doğru Cevap: E

Doğru seçenek: E) Anne

Çözüm: 'Anne' kelimesinde kalın ve ince ünlüler bir arada bulunduğu için büyük ünlü uyumuna uymaz. Diğer seçeneklerde kelimedeki ünlüler kalınlık-incelik bakımından uyumludur.

9. Soru - Doğru Cevap: B

Doğru seçenek: B) Ünsüz benzeşmesi

Çözüm: Sert ünsüzle biten 'kitap' kelimesine c ile başlayan ek geldiğinde c sesi ç'ye dönüşür: kitap + cı → kitapçı. Bu olay ünsüz benzeşmesidir.

10. Soru - Doğru Cevap: A

Doğru seçenek: A) Ünsüz yumuşaması

Çözüm: Sözcük sonundaki p ünsüzü, ünlüyle başlayan ek aldığında b'ye dönüşmüştür: kitap → kitabı. Bu değişim ünsüz yumuşamasıdır.

11. Soru - Doğru Cevap: B

Doğru seçenek: B) Ünlü düşmesi

Çözüm: 'Burun' kelimesi ünlüyle başlayan ek aldığında ikinci hecedeki 'u' düşer: burun + u → burnu. Bu olay ünlü düşmesidir.

12. Soru - Doğru Cevap: C

Doğru seçenek: C) Ünlü daralması

Çözüm: -yor eki, kendisinden önceki a/e ünlüsünün daralmasına yol açabilir. 'Başla-yor' → 'başlıyor' örneğinde a sesi ı'ya daralmıştır.

13. Soru - Doğru Cevap: C

Doğru seçenek: C) Kaynaştırma ünsüzü

Çözüm: Ünlüyle biten 'araba' kelimesine ünlüyle başlayan yönelme eki geldiğinde iki ünlünün yan yana gelmesini önlemek için 'y' kaynaştırma ünsüzü kullanılır: araba-y-a.

14. Soru - Doğru Cevap: B

Doğru seçenek: B) İkisinin de yeni kelime oluşturması

Çözüm: -lük ve -çü yapım ekleridir. Yapım ekleri kök veya gövdeden yeni anlamlı kelimeler türetir: göz → gözlük → gözlükçü.

15. Soru - Doğru Cevap: C

Doğru seçenek: C) Evler

Çözüm: 'Evler' kelimesindeki -ler çoğul eki bir çekim ekidir. Diğer seçeneklerde yer alan ekler yeni kelime oluşturduğu için yapım ekidir.

www.ucretsizdersler.com.tr

16. Soru - Doğru Cevap: C

Doğru seçenek: C) Sen de bizimle gelebilirsin.

Çözüm: Bağlaç olan 'de' ayrı yazılır: 'Sen de bizimle gelebilirsin.' Diğer seçeneklerde bağlaç veya bulunma hâl eki yanlış ayrılmış/birleştirilmiştir.

17. Soru - Doğru Cevap: C

Doğru seçenek: C) Duydum ki yarın geliyormuş.

Çözüm: Bağlaç olan 'ki' ayrı yazılır: 'Duydum ki yarın geliyormuş.' Sıfat yapan veya zamir görevindeki -ki ise kelimeye bitişik yazılır.

18. Soru - Doğru Cevap: C

Doğru seçenek: C) Yarın gelecek misin?

Çözüm: Soru eki 'mi' kendisinden önceki kelimeden ayrı yazılır; ancak kendisinden sonra gelen kişi ekleriyle birleşir: 'gelecek misin?'.

19. Soru - Doğru Cevap: B

Doğru seçenek: B) Çantamda üç şey var: kitap, defter ve kalem.

Çözüm: İki nokta, kendisinden sonra açıklama veya örnek verilecek cümlelerde kullanılabilir. 'Çantamda üç şey var: kitap, defter ve kalem.' cümlesi bu kullanıma uygundur.

20. Soru - Doğru Cevap: A

Doğru seçenek: A) Ankara'ya yarın gideceğiz.

Çözüm: Özel adlara getirilen çekim ekleri kesme işaretiyle ayrılabilir: 'Ankara'ya'. Dil adlarına ve tür adlarına getirilen eklerde bu kullanım yapılmaz; diğer seçenekler bu nedenle yanlıştır.

www.ucretsizdersler.com.tr

Kısa Tekrar Listesi

• Dil toplumsal, canlı ve kurallı bir iletişim sistemidir.

• İletişimin temel unsurları gönderici, alıcı, ileti, kanal, bağlam ve dönüttür.

• Dil kültürün taşıyıcısıdır; atasözleri ve deyimler kültürel hafızanın güçlü örnekleridir.

• Türkçe yapı bakımından eklemeli bir dildir.

• Ses bilgisi sorularında kelimenin kökü ve aldığı ek birlikte incelenmelidir.

• Yapım ekleri yeni kelime türetir; çekim ekleri kelimeye cümle içinde görev kazandırır.

• Bağlaç olan 'de/da' ayrı, bulunma hâl eki olan '-de/-da' bitişik yazılır.

• Bağlaç olan 'ki' ayrı; sıfat veya zamir yapan '-ki' çoğunlukla bitişik yazılır.

• Soru eki 'mi' önceki kelimeden ayrı yazılır.

• Noktalama sorularında işaretin yalnız biçimine değil, cümledeki işlevine bakılmalıdır.

Bu doküman www.ucretsizdersler.com.tr için hazırlanmıştır. İçeriğin bütünlüğünü korumak amacıyla her sayfada filigran bulunmaktadır.

www.ucretsizdersler.com.tr